

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΣ: ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 20 Απριλίου 2022
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

Α. ΔΙΑΓΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΝ ΒΟΥΛΗ ΜΑΝΤΙΘΕΩΩ ΔΟΚΙΜΑΖΟΜΕΝΩΙ ΑΠΟΛΟΓΙΑ¹

[13] πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλιάρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὀρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν ἐπειδὴ πάντα ἐώρων τοῖς μὲν ἱππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπλίταις κίνδυνον ἡγουμένους, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὀρθοβούλῳ ἐξαλεῖψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὀρθόβουλε.

[18] Τῶν τοίνυν ἄλλων στρατειῶν καὶ φρουρῶν οὐδεμιᾶς ἀπελείφθην πώποτε, ἀλλὰ πάντα τὸν χρόνον διατετέλεκα μετὰ τῶν πρώτων μὲν τὰς ἐξόδους ποιούμενος, μετὰ τῶν τελευταίων δὲ ἀναχωρῶν. καίτοι χρῆ τοὺς φιλοτίμως καὶ κοσμίως πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων σκοπεῖν, ἀλλ' οὐκ εἴ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν· τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα οὔτε τοὺς ἰδιώτας οὔτε τὸ κοινὸν τῆς πόλεως βλάπτει, ἐκ δὲ τῶν κινδυνεύειν ἐθελόντων πρὸς τοὺς πολεμίους ἅπαντες ὑμεῖς ὠφελεῖσθε. [19] ὥστε οὐκ ἄξιον ἀπ' ὄψεως, ᾧ βουλή, οὔτε φιλεῖν οὔτε μισεῖν οὐδένα, ἀλλ' ἐκ τῶν ἔργων σκοπεῖν· πολλοὶ μὲν γὰρ μικρὸν διαλεγόμενοι καὶ κοσμίως ἀμπεχόμενοι μεγάλων κακῶν αἴτιοι γεγόνασιν, ἕτεροι δὲ τῶν τοιούτων ἀμελοῦντες πολλὰ κάγαθὰ ὑμᾶς εἰσιν εἰργασμένοι.

¹ 1 Κωνσταντῖνος Ι. Δάλκος Χρῖστος Ι. Δάλκος Γεώργιος Π. Μανουσόπουλος Νικόλαος Ι. Μπονόβας Σπυρίδων Α. Παργινός, Ρητορικά Κείμενα Β΄ Λυκείου, Ο.Ε.Δ.Β, σελ.

Παρατηρήσεις

A1. Με βάση το αρχαίο κείμενο να επιλέξετε από τις παρακάτω διατυπώσεις εκείνη με την οποία ολοκληρώνεται ορθά το νόημα (μονάδες 3) και στη συνέχεια να αιτιολογήσετε κάθε επιλογή σας γράφοντας τις λέξεις/ φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 3).

Σύμφωνα με όσα υποστηρίζει ο Μαντίθεος.....

- 1) α. Οι Αθηναίοι πίστευαν ότι στη μάχη στην Αλίαρτο οι ιππείς θα είχαν ευκολότερο έργο.
β. Οι Αθηναίοι πίστευαν ότι στη μάχη στην Αλίαρτο οι οπλίτες θα είχαν ευκολότερο έργο.
- 2) α. Ο ίδιος είχε παραμελήσει αρκετές εκστρατείες των Αθηναίων.
β. Ο ίδιος έπαιρνε πάντοτε μέρος στις εκστρατείες των Αθηναίων.
- 3) α. Η ουσία της δοκιμασίας δεν είναι η εξωτερική εμφάνιση του δοκιμαζομένου, αλλά οι πράξεις του.
β. Το φαίνεσθαι είναι πιο σημαντικό από το είναι.

Μονάδες 6

A.2.α. Σε τι ακριβώς αναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση « ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποίησασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Αἰλίαρτον ἔδει βοηθεῖν » ; (μονάδες 3)

β. Ποιος ήταν ο Ορθόβουλος; (μονάδα 1)

Μονάδες 4

B.1. *εἴ τις κομᾶ, διὰ τοῦτο μισεῖν:* Να σχολιάσετε τη φράση.

Μονάδες 10

B.2. Αφού μελετήσετε προσεκτικά τα αποσπάσματα του αρχαίου κειμένου, να σκιαγραφήσετε το ήθος του Μαντίθεου στη στρατιωτική του ζωή. Μονάδες
Μονάδες 10

B.3.α. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση για καθεμία από τις παρακάτω περιόδους:

1. Η σύντομη έκθεση του θέματος καλείται:
α. προοίμιο β. πρόθεσις γ. διήγησις
2. Στοιχεία φυσικής ρητορείας ανιχνεύονται σε έργα ποιητών, όπως:
α. ο Αλκαίος β. ο Στησίχορος γ. ο Πίνδαρος
3. Ο Λυσίας διακρίνεται για τη σαφήνεια, γλυκύτητα και φυσικότητα:
α. της διήγησης, β. του προοιμίου γ. του επιλόγου
4. Οι πληροφορίες του Λυσία είναι αξιόπιστες και ενισχύουν ή συμπληρώνουν εκείνες του:
α. Θουκυδίδη β. Πλάτωνα γ. Αριστοτέλη
5. Ο Δημοσθένης είναι εκπρόσωπος του:
α. δικανικού λόγου β. συμβουλευτικού λόγου γ. του επιδεικτικού (πανηγυρικού) λόγου

(μονάδες 5)

β. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως σωστές ή λανθασμένες, γράφοντας δίπλα στον αριθμό κάθε πρότασης τη λέξη «σωστό» ή «λάθος»:

1. Ο Πρωταγόρας είχε διατυπώσει τους "δισσούς λόγους".
2. Η συστηματική ρητορική απαιτεί ακριβή γνώση των κανόνων και άσκηση.
3. Η Αθήνα υπήρξε η κοιτίδα της συστηματικής ρητορικής.
4. Ο Πλάτων αρνείται να χαρακτηρίσει τη ρητορική ως επιστήμη.
5. Τα μέλη της Ηλιαίας ήταν αιρετά.

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ**E_3.ΑΡΛ2Α(ε)**

B.4.α. Να βρείτε στο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μια ετυμολογικά συγγενή λέξη για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **δεοντολογία, φημισμένος, αβάσιμος, κατάλοιπα, κομμωτήριο.**

(μονάδες 5)

β. Να γράψετε ένα σύνθετο ομόρριζο ουσιαστικό της Νέας Ελληνικής για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου: **ἐποιήσασθε, κατειλεγμένος, ἀναχωρῶν, σκοπεῖν, ἀμελοῦντες.**

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

B.5. Στο πρωτότυπο κείμενο ο Μαντίθεος θίγει έντονα τη διάσταση ανάμεσα στο "είναι" και το "φαίνεσθαι". Ποια θα λέγαμε ότι είναι η απάντηση που δίνεται από τον Παπανούτσο στο παρακάτω κείμενο στο θέμα που θίγεται από τον Μαντίθεο; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

Το φόρεμα (ανθρώπινη επινόηση και φροντίδα) ως προστασία και στολισμός αποτελείώνει και επισφραγίζει το «πρόσωπό» μας, το συμπληρώνει και το παρουσιάζει. Το πώς ντύνομε το σώμα μας (από την κεφαλή έως τα πόδια), με τι υλικά και με ποιο τρόπο, δεν είναι καθόλου ασήμαντο ή τυχαίο γεγονός για την υπόστασή μας, τη «δημόσια» και την «ιδιωτική». Αποτελεί μέρος του εαυτού μας, την προβολή του προς τα έξω, και εκφράζει την προσωπική μας υφή: το πώς θέλουμε να μας βλέπουν οι άλλοι και τα δικά μας μάτια. Γδύνετε έναν άνθρωπο (στο ιατρείο, στο στρατόπεδο, στη φυλακή) και χάνει αμέσως την αυτοπεποίθηση, τη δύναμη, το γόητρό του. Έχει την εντύπωση ότι του αφαιρέσατε και κρατάτε στα χέρια σας όχι απλώς το περίβλημα, αλλά ένα μεγάλο μέρος από τη ουσία του. Ότι τον ακρωτηριάσατε. Φαντάζεστε ότι μπορεί να επιβληθεί, να έχει συνείδηση το εαυτού του «πλήρη», να ασκήσει την εξουσία ή την αποστολή του ένας αξιωματικός χωρίς στολή, ένας παπάς, δίχως ράσο, ένας δικαστής ντυμένος όπως ο κατηγορούμενος;...

Ε. Π. Παπανούτσος, Πρακτική Φιλοσοφία, σ. 206

Μονάδες 10

Γ. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ, ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ 5-8²

Στον Περί Ειρήνης λόγο του ο Ισοκράτης, μετά και την αρνητική για τους Αθηναίους έκβαση του Συμμαχικού πολέμου (357–355 π.Χ.), επιχείρησε να πείσει τους συμπολίτες του να συνάψουν συνθήκη ειρήνης τόσο με τους αποστάτες συμμάχους τους όσο και με τις υπόλοιπες πόλεις, αποδεχόμενοι ακόμη και τους δυσμενείς όρους της ειρήνης του Ανταλκίδα (387 π.Χ.).

[5] Καὶ γάρ τοι πεποιήκατε τοὺς ῥήτορας μελετᾶν καὶ φιλοσοφεῖν οὐ τὰ μέλλοντα τῆ πόλει συνοίσειν, ἀλλ’ ὅπως ἀρέσκοντας ὑμῖν λόγους ἐροῦσιν. ἐφ’ οὗς καὶ νῦν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἐρρῦηκεν. **πᾶσι** γὰρ ἦν φανερόν ὅτι μᾶλλον ἡσθήσεσθε τοῖς παρακαλοῦσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἢ **τοῖς** περὶ τῆς εἰρήνης **συμβουλευούσιν**. [6] οἱ μὲν γὰρ προσδοκίαν ἐμποιοῦσιν ὥς καὶ τὰς κτήσεις τὰς ἐν ταῖς πόλεσιν κομιούμεθα καὶ **τὴν δύναμιν** ἀναληψόμεθα πάλιν ἦν πρότερον ἐτυγχάνομεν ἔχοντες· οἱ δ’ οὐδὲν τοιοῦτον ὑποτείνουσιν, ἀλλ’ ὥς ἡσυχίαν ἔχειν δεῖ καὶ μὴ μεγάλων ἐπιθυμεῖν παρὰ τὸ δίκαιον, ἀλλὰ στέργειν τοῖς παροῦσιν, [7] ὁ χαλεπώτατον πάντων τοῖς πλείστοις **τῶν ἀνθρώπων** ἐστίν. οὕτω γὰρ ἐξηρτήμεθα τῶν ἐλπίδων καὶ πρὸς τὰς δοκούσας εἶναι πλεονεξίας ἀπλήστως ἔχομεν, ὥστ’ οὐδ’ οἱ κεκτημένοι **τοὺς μεγίστους** πλούτους μένειν ἐπὶ τούτοις ἐθέλουσιν, ἀλλ’ ἀεὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενοι περὶ τῶν ὑπαρχόντων κινδυνεύουσιν. ὅπερ ἄξιόν ἐστιν δεδιέναι, μὴ καὶ νῦν ἡμεῖς ἔνοχοι γενώμεθα ταύταις ταῖς ἀνοίαις.

Παρατηρήσεις

Γ1. Να αποδώσετε στα νέα ελληνικά το ακόλουθο απόσπασμα: «**Καὶ γάρ τοι πεποιήκατε... τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων ἐστίν**».

Μονάδες 10

Γ2. Σε ποιες κατηγορίες διακρίνει τους ῥήτορες ο Ισοκράτης και ποια χαρακτηριστικά αποδίδει στην καθεμία;

Μονάδες 10

² ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ «ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ» ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΜΟΣ 4, ΕΚΔΟΤΗΣ: ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2022
Β' ΦΑΣΗ

E_3.ΑΡΛ2Α(ε)

Γ3. Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

συνοίσειν: γ' ενικό υποτακτικής αορίστου β' στη φωνή που βρίσκεται

τὰς κτήσεις: αιτιατική ενικού

μεγάλων: δοτική πληθυντικού συγκριτικού βαθμού στο ίδιο γένος

ἐπιθυμῶν: απαρέμφατο παρακειμένου ίδιας φωνής

ἔχομεν: β' ενικό προστακτικής αορίστου β' ίδιας φωνής

ἔροῦσιν: α' πληθυντικό ευκτικής αορίστου β' στην ίδια φωνή

μελετᾶν: γ' ενικό ευκτικής ενεστώτα μέσης φωνής

τούς ῥήτορας: δοτική πληθυντικού

ἀναληψόμεθα: α' ενικό οριστικής παθητικού αορίστου

τούτοις: γενική πληθυντικού θηλυκού γένους

Μονάδες 10

Γ.4.α. Να χαρακτηρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

πᾶσι, τοῖς συμβουλευούσιν, τὴν δύναμιν, τῶν ἀνθρώπων, τοὺς μεγίστους.

(μονάδες 5)

β. Να αναγνωρίσετε πλήρως τις δευτερεύουσες προτάσεις που ακολουθούν (είδος, εισαγωγή, εξάρτηση, εκφορά, συντακτικός ρόλος).

ὅτι μᾶλλον ἠσθήσεσθε τοῖς παρακαλοῦσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὸν πόλεμον ἢ τοῖς περὶ τῆς εἰρήνης συμβουλευούσιν.

μὴ καὶ νῦν ἡμεῖς ἔνοχοι γενώμεθα ταύταις ταῖς ἀνοίαις.

(μονάδες 5)

Μονάδες 10

Σας ευχόμαστε επιτυχία!